



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Svmma Diana**

**Diana, Antonino**

**Coloniae Agrippinae, 1656**

Immunitas Ecclesiarum Quoad effectus

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40647**

resol. 14. Aut denique captivantes personas, ob pretium redemptionis, nisi id sæpius fecerint in viis publicis, campis, aut Urbium viis. Nam, si quis secretò per nuncios, aut literas, personas aliquas sub comminatione composuerint, non sunt dicendi publici latrones, aut grafsatores, vt contra Novarium num. 44. Marantap. 2. ref. 40. num. 10. ibid. ref. 15. à §. Sed hic obiter.

Agrorū-  
us popu-  
lacio.

32 VLTIMUM denique delictum, quod in Gregorii Constitutione excipitur, est AGRORVM DEPOPVLATIO, quæ cum Barbosa cap. 3. num. 87. intelligi debet tam de nocturna, quam de diurna, nam licet in iure commune excepta solum fuisset nocturna, Bulla tamen Greg. ly. nocturnus, non apposuit, nec se refert ad ius commune, vt ait Palaus punct. 9. num. 5. nam illud corrigi, vt dictum est num. 16. part. 1. tractat. 6. resol. 15. à §. Verum. Incendiarii tamen, licet depopulatoribus similes, non sunt ab immunitate excludendi, quia odia extendi non debent. Palaus punct. 10. numero 9. & alii, contra Sarpum fol. 50. Vnde, si quis Ecclesiam deprædaturus, eius fores combureret, gaudere adhuc immunitate. Peregrin. cap. 12. num. 15. ibid. ref. 16.

IMMUNITAS ECCLESIARVM.  
Quoad effectus.

Immunitatis effectus sunt, reus in loco sacro existens, non possit extrahi ab Ecclesia per ministros laicos, nisi casibus exceptis. Et tunc enim consensu Episcopi.

ria Episcopali. Agrigent, contra Pegueram dec. 251. p. 3. tr. 1. ref. 36 par. 4. tra. 1. ref. 106. & p. 6. tr. 1. ref. 27. §. Ad alium. etiam si vt intret, vim faciat, & satellites vuleret cum magna sanguinis effusione in ipsa Ecclesia. Fatinac. c. 16. n. 227. p. 1. tr. 1. ref. 13. & multò magis procedit, si in Ecclesiam confugiat, de satellitum manibus ereptus per seipsum, vt ait Novar. n. 14. vel etiam ab aliis, contra ipsum ibid. quia est par ratio, & reus in vtroque casu liber in Ecclesiam confugit. Gaudet, que qui eum de manu satellitum eripuerunt, quamuis alioqui maxima pœna digni; nam licet hoc delictum sit læsæ maiestatis, non est tamen in personâ Principis. Dices cum Novario: quando reus de manibus satellitum ab aliis eripitur, satellites sua possessione per vim spoliatur, ergo in illam remitti debent, sicut si reus ab Ecclesia per vim extrahitur restitui ei debet. Respondeo in tali casu non Ecclesiam sed alios spoliasse satellites, & reum in ipsam liberè introisse: in alio vero iudicem sæcularem reum ab Ecclesia per vim extrahere, & idèò paritatem non currere p. 6. tr. 1. ref. 27 §. Verum.

Quomodo-  
cumque in  
locum sa-  
crum per-  
uenit.

34 Adde, quòd Ecclesia habet ius suum à Deo, aut Papa, & idèò, cum nulli alii subiecta sit, non potest illo spoliari villo modo absque Papæ consensu, si reus subdolis verbis, & fallaciis extrahatur: vt Bobadilla tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 80. (par. 1. tract. 1. ref. 26.) siue vi, aut dolo vt Megala in 3. part. 1. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 32. (part. 1. tr. 1. ref. 16.) siue per Episcopi concessionem, vt supra dictum est num. 20. etiam si ipsemet reus per vim, aut dolum extractus, & c. renuntiet privilegio immunitatis (nam debet id facere restitutus Ecclesiæ, cui primariò faver privilegium, & tunc non permitiendo seligare in Ecclesia, sed liber ab Ecclesia exundo, vt Fatinac. cap. 19. num. 304. part. 6. tr. 1. ref. 32. q. 5.) Aut si sic extractus commisisset delictum pertinens ad forum laicale: nam qui prior est tempore, potior est iure: & non debet Ecclesia sua immunitate privari ob iniustam extractionem. Peregrin. cap. 15. num. 25. contra Gamam dec. 57. ibid. quest. 4. Ad

Et si extra-  
hatur ex-  
tra casus  
exceptos,  
restitui de-  
bet.

de quod Bulla loquitur disunctivè, *capituli, vel in carcerant, &c.* & idè intelligenda est comprehendere etiam iudicem, qui quomodocumque captum, vel extractum, in carcerat, &c. Bonacina in *dec. disp. 3. quæst. 7. punct. 9. num. 10. part. 4.*

*Et restitui  
si omnia  
dãna emer-  
gentia.*

*tr. 1. ref. 102.* Qui etiam tenetur ad restitutionem reo omnino damnorum, quæ inde passus est, quia peccat contra iustitiam, privando iure suo, primò, Ecclesiam reum tuendi deinde ipsum, ut ab Ecclesia tueretur. *Suar. c. 13. n. 15. & alii.* Nec obstat D. Thom. dum in *2. 2. quæst. 99. art. 2.* dicit extrahentem reum ab Ecclesia committere solum sacrilegium, nam intelligit primariò, non etiam consecrative, quatenus supposita immunitate competat reo tuitionis ius: & si expositio non placet, dic ab eo transeunt dictum, & gratia exempli, in quo non requiritur veritas, *part. 6. tr. 1. ref. 32. §. Quæro tertio.*

*Et si in  
Ecclesiam  
confugiat  
post captu-  
ram.*

35. Jurisdictio verò iudicis laici est à populo, & Ecclesie potestati subiecta, qua proinde Summus Pontifex in aliquo casu spoliare eum potest. in finè supernaturalium, ut in hoc casu ad maiorem Dei, & factorum locorum propter ipsum, reverentiam. Censetur autem eum spoliasse in omnibus casibus qui non excepti iuntur, dum in omnibus casibus reum gaudere mandat immunitate: præter exceptos. Et cum non distinguat de reo ante, vel post capturam, vel sententiã, dicendum est gaudere etiam si in Ecclesia confugiat, per seipsum, vel alius à birruariis elapsus, vel etiam cum ipsismet birruariis eò tractis per vim, ut supra dictum est: aut à carceribus, effractis foribus, fugiens, ut *Navar. c. 10. n. 11.* & alii contra Petrum de Gregorio in *synag. lib. 33. c. 22. n. 21.* sive ab eis dimissus sub iuramento redeundi, nam fides data, & iuramentum non tollit privilegium immunitatis, nec in hoc casu ab Episcopo dari potest licentia extrahendi sub cautione de immunitate poenæ corporalis, ut *Palas punct. 7. n. 13. p. 1. tr. 1. ref. 19. p. 13. tr. 1. ref. 37. & par. 9. tr. 1. ref. 22. in fine. & 26. quæst. 5.* Sive denique ad *trixemes, verbata, vel ultimum etiam*

*Condem-  
nationem,  
& c. adhuc  
gaudeat.*

supplicium damnatus, ad Ecclesiam confugerit contra Sarpum *fol. 54.* Trulleoch in *decal. tom. 1. lib. 1. c. 11. dub. 3. num. 29.* & alii multi. Dices damnatus ad trixemes efficitur servus poenæ. Ergo non est ab Ecclesia protegendus, quia Ecclesia non protegit servos à dominis fugientes, *c. inter alias, §. si verò servus, de immuni. & a. libi.* Respondeo primò nego antecedens: nam hodie nullus per condemnationem ad aliquod opus publicum, etiam perpetuum, efficitur servus poenæ, ut ex auth. *sed hodie C. de donat. Correa par. 2. num. 9.* Respondeo secundò: Eriam si tales servi equiparentur, adhuc verè reos esse, quales non sunt servi à dominis fugientes, priusquam in Ecclesiam se receperint, & idè non esse paritatem, *par. 1. tract. 1. ref. 40. part. 3. tr. 1. ref. 37. part. 4. tr. 1. ref. 47. & part. 6. tr. 1. ref. 22.* Cum Ecclesiam verò reus ad furcam ducitur per Ecclesiam, *Peregrin. c. 5. num. 8.* gaudere in dum traquit immunitate, si sit alius locus, unde dicitur ad duci possit, si verò non sit alius locus, supplicium non gaudet, *tom. 1. lib. 2. cap. 14. n. 61.* & liberari de hic quidem, in rigore iuris verius, ille verò magis piè, & idè amplectendus, *p. 1. tr. 1. ref. 30.*

36. Secundus effectus immunitatis. Secundò est, ut reus, dum est in Ecclesia, vel loco reus dicitur esse sacro, non dicatur esse in territorio in Ecclesia. Principis nam Ecclesia secundum Aynon dicitur non consisti, *nu. 6. lib. 5.* & alios non esse esse proprie proprie de territorio Principis: Vel dic, in territorio quòd licet ratione situs verè sit in territorio Principis, tamen quoad effectus piè iuris, & præcipuè ad ligandum hominem statuto, non ita: unde legitur in *lib. fin. ff. de iuris. omni. iud.* dicunt equiparari inter se, esse in loco territorii exempto, & non esse in territorio. Et quibus inferitur, bannitum dum manet in Ecclesia patriæ, non frangere exilium, nec ab ea extrahi posse, si non est bannitus ob delictum exceptum, ut *Sanch. in opus. tr. 2. lib. 6. c. 1. dub. 8. num. 24.* & alii præsertim, quòd bannitus in alieno territorio capi non potest, ut *Azeved. lib. 1. tit. 2. c. 3. n. 7. p. 4. tr. 1. ref. 92. & p. 6. tr. 1. ref. 21.* Et multò minus in Ecclesia occidi, quamvis status sit, ut impune occidi possit. *Peregrin. cap. 2.*

cap. 5. num. 11. nam occidens incurret ex-  
communic. Papalem tamquam violator  
immunitatis, iuxta dicta num. 1. ibid. ref.  
21. in fin. Non potest etiam per laicos  
ministros armis spoliari, aut rebus fur-  
tuis, Clarin. c. 10. n. 16. Maranta, & alij,  
contra Nald. V. Eccles. nu. 5. p. 1. tr. 1. ref. 8.  
Et p. 6. tr. 1. ref. 8. Et 9. s. Verum.

Unde nec 37 Terti. effectus est, ut reus, dum  
ab eo dam. est in Ecclesia, non possit a iudice laico  
nari potest. ad aliquam poenam damnari, & si semel  
a iudice Ecclesiastico mulcabitur ut  
infra, non poterit de cetero pro eodem  
delicto criminaliter a ceculari, inquiri,  
aut iudicari, ut tradit Gloss. in v. reum 17.  
quast. 4. v. vel ad mortem, Archid. ibid.  
num. 3. & alij; aliam enim nec privilegi-  
um immunitatis aliquid iuuaret, & reus  
bis puniri posset pro eodem delicto par.  
6. tr. 1. ref. 33. s. Sed hic obiter. Adde: Ol-  
dradum cons. 15. 4. in fine. Azorium p. 2. lib.  
9. cap. 9. quast. 12. & alios non ignobiles

Etiams post  
egressum si  
ab Ecclesia  
fico. dam-  
natus fuit;  
docuisse, quod reus, qui ad Ecclesiam  
in delictis non exceptis confugiens; ab  
ea postea liber egreditur; non possit a  
iudice laico corporali poena puniri,  
quam opinionem Petrus lib. 1. c. 9. dub.  
12. num. 121. ait de iure vetiore esse,  
quia statim ac reus Ecclesiam ingredi-  
tur gaudere debet immunitate, Et quid-  
quid sit de huius opinionis veritate, ea  
saltem praticari omnino debet in qua-  
tuor casibus nimirum, quando reus a lu-  
dice Ecclesiastico condemnatus fuit, ut  
diximus; quando extrahitur in casibus  
non exceptis, aut in exceptis, absque licen-  
tia Episcopi, & quando in casibus non ex-  
ceptis ab Episcopo curia laica remittit-  
tur; praemissa cautione de delinquentis  
impunitate quoad omnem poenam cor-  
poralem iuxta cap. ad constituimus. Eccl. tit.  
17. quast. 4. sed hic ultimus post Const.  
Greg. non videtur locum habere, ut ob-  
seruat Ambrosius cap. 11. n. 6. quia in ea  
permittitur reus concedi solum in casu-  
bus exceptis, pro quibus etiam corpora-  
liter puniri poterit. Sunt autem poenae  
corporales; mors, tritemes, exilium, car-  
cer perpetuus, seruitus perpetua, & ver-  
bera, ut Suar. de relig. tom. 1. tr. 2. lib. 3. c. 12.  
no. par. 6. tr. 1. ref. 33. Et ex parte etiam in p. 1. t.  
2. ref. 12.

38 Petes hic primò: An reus confugi-  
ens ad ecclesiam ob delictum non excep-  
tum, committens postea delictum ex-  
ceptum, extrahi possit tam pro delicto  
excepto, quam pro non excepto? Affir-  
mative respondet Peregr. c. 6. num. 10.  
de eo qui in Ecclesia mutilationem vel  
homicidium perpetrasset, quia ob iniu-  
riam semel illatam dignus foret, qui  
immunitatis privilegio generaliter pri-  
uaretur. Sed licet talis reus id mereatur,  
quia tamen talis poena in Constitut. ei  
non infligitur, & omnia delicta praeter  
excepta immunita esse declarantur, con-  
trarium tenendum est cum Palao punct.  
10. n. 12. & alij. p. 6. tr. 1. ref. 26. quast. 14.

39 Petes secundo: Cuiam restitu-  
tus est reus ab Ecclesia extractus, in ca-  
su, quo gaudere debet immunitate? Pa-  
laus punct. 11. num. 13. non oportere inquit,  
quod eidem Ecclesiae restituatur, sed  
satis esse, quod restitatur alicui Eccle-  
siae aequitate commoda: quia hoc pri-  
uilegium pro omnibus Ecclesiis vniuersum est,  
& sicut per extractionem ab vna omnis  
violatur, sic per restitutionem factam  
vni, omnibus satisficit. Itaque sufficere, quod  
restituatur Episcopo, vel eius Vicario  
quia Episcopus repraesentat Ecclesiam,  
Farinac. 10. 2. cons. 16. n. 49. in fine. distin-  
guir: & si reus petat restitui eidem Eccle-  
siae, restituendum esse, si verò non petat,  
restitu posse alteri Ecclesiae, vel Episco-  
po. Ego verò absolute teneo cum Barbofa  
c. 3. nu. 64. restituendum esse eidem Ec-  
clesiae, à qua extractus fuit, quod decla-  
rauit S. Congreg. Immun. an 1632. apud  
Plump. 6. tr. 1. ref. 27.

40 In ordine autem ad Episcopum,  
& iudicem Ecclesiasticum, Ecclesiae  
immunitas operatur primò, quod reus  
in Ecclesiam confugiens non possit ab  
eo Curia laicali concedi nisi per proba-  
tiones in sua Curia euidenter conster-  
reum non gaudere immunitate, iuxta  
dicta n. 20. Et dum est in Ecclesia, si ali-  
unde vivere non potest, ab eo alimentari  
debeat, praesens, §. sane C. de his qui ad Ec-  
cles. confug. & DD. quos ad satietatem ad-  
ducit Farinac. cap. 19. num. 196. p. 6. tr. 1.  
ref. 33. s. Et tandem.

Reus gan-  
dens immu-  
nitate, non  
debet capi  
uari ob de-  
lictum exce-  
ptum.

Et cum ex-  
trahitur in  
casu non  
cepto resti-  
tuitur ei  
dem Eccle-  
siae, à qua  
fuit extra-  
ctus.

Episcopus  
vero non po-  
test reum  
concedere,  
praeter can-  
dida n. 20.  
Et dum est  
in Ecclesia,  
si aliunde  
vivere non  
potest, ab eo  
alimentari  
debet.

41 Secundò, reus in Ecclesia existens, non potest pro delicto non excepto puniri ab Episcopo corporaliter, ut trinitibus, exilio, & c. supra enumeratis, c. inter alia, de immun. ibi: neque damnari debet ad mortem, vel ad pœnam, & c. id constitutum 17. quæst. 4. ibi: de morte, debilitate, & omni pœnarum genere sint securi Farinac. c. 21. num. 335. & alij Suar. cap. 12. num. 6. cum alijs neotericis. Sed solum pœna pecuniaria, & ad damna, & interesse securi ei, in quem deliquit, vel si pecuniã non habet, pœna aliqua corporali non multum afflictiva, non hoc erit per accidens. Videt. Farin. ibid. Palam. punct. 11. n. 10. & alios pees ipsos. Quas quidem pœnas non solum possunt; sed etiam debent Episcopi reus imponere, iuxta cap. inter alia, cit. ibi: qui ad Ecclesiam confugit, legitimo puniendus sit de eo, quod iure fecit, & c. aliter iniustitiam facere, & delinquere, tradunt communiter Canonistæ in d. c. inter alia. Hostiensis 1. loannes Andr. n. 5. Anchar. n. 2. Abbas n. 13. p. 6. r. 1. ref. 33. à §. Sed hic obiter.

42 Notandum est etiam, hic debitores fraudulentos & cum bonis ad Ecclesiam confugientes, non debere ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia citi, ut S. Congreg. Episc. in vna Baren. die 11. Mart. 1609. Quæ etiam die 1. Decemb. 1617. decrevit, quod decoctores res, & bona creditorum præiudicium ad Ecclesias transportare non debent; sed iudici seculari consignanda sunt, ut illas, & illa, cui de iure, adiudicet. p. 6. tract. 1. ref. 17. in fine.

IMMUNITAS  
Ecclesiastica.

Immunitas Ecclesiastica seu quadruplex est. Ecclesiastica immunitas, seu libertas est facultas Ecclesiarum & Ecclesiasticorum faciendi quidquid sibi libuerit, nisi quod vi aut iure prohibentur, vel melius est exemptio Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum bonorum causarum, & personarum à iurisdictione Principis laici, unde hoc privilegium quadruplex est.

plex est, locale, de quo hactenus V. Immunitas Ecclesiarum, reale, de quo V. Gabbella, personale de quo in sequentibus, & actionale, de quo V. Index Ecclesiasticus, & V. Index laicus: & iterum de omnibus V. Princeps, & V. Statutum laicale. Diximus autem sup. n. 15 privilegium locale Ecclesiarum tuendi reos ad eas confugientes, esse de iure diuino Circa personale, & reale.

2 Cutell in C. leg. sicut fol. 301 & alij, Et quoad dicitur immunitatem seu exemptionem sortum Clericorum à potestate laicali ortu habuisse à iure civili, & Palat. in 4. d. 25. disp. 5. putat primò concessam esse à Constantino. Salgad. verò de prot. reg. 10. 1. par. 1. c. 1. pral. 1. n. 52. à Iustiniano Less. lib. 2. cap. 34. dub. 4. nu. 30. Sor. in 4. d. 25. quæst. 2. art. 2. concl. 3. & alij Theologi dicunt, in spiritualibus esse de iure diuino, in temporalibus verò, de iure Pontificio, sed diuino maxime consonam. Sed prima sententia communiter reprobat: nam quamuis ex Imperatoribus Constantiis immunitatem primò acceptasse videatur tamen in Concil. Aquilar. & Matifcon. H. dicitur, ortu eam habuisse à tempore nascentis Ecclesiarum. Quod contra Pauli Seruitam probat Bellarm. fol. 7. ex 1. ad Tim. 5. Contra secundam etiam est quia in 3. Canonibus sæpissime inculcatur, Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum immunitatem quoad personas, & bona esse de iure diuino, aut de ordinatione constitutam, ut videre est in Concil. Lateran. sub Innoc. III. cap. 4. 6. & sub Leone X. se il. in Trid. sess. 25. c. 20. inc. quamquam, de cens. in can. si Imperator dist. 96. can. Syluest. 11. qu. 1. can. relatum eod. & alibi. Neque dicas cum Molina de iust. 10. 1. tract. 2. disp. 31. n. 6. Concilia & Pontifices sumere ius diuinum late pro Canonico. Nam præterquam quod ius diuinum in locis citatis distinguitur ab humano, & consequenter à Canonico, hæc responsio nullo pacto aptari potest Tridentino, quod de ordinationem & canonicas sanctiones expressè distinguit.

3 Dicendum igitur immunitatem Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum immediate à iure diuino, deinde verò à Canonico.